

مصرف پایدار برای زندگی بهتر

Sustainable Consumption for a Better Life: Consumer Well-Being—A Review and Research Agenda

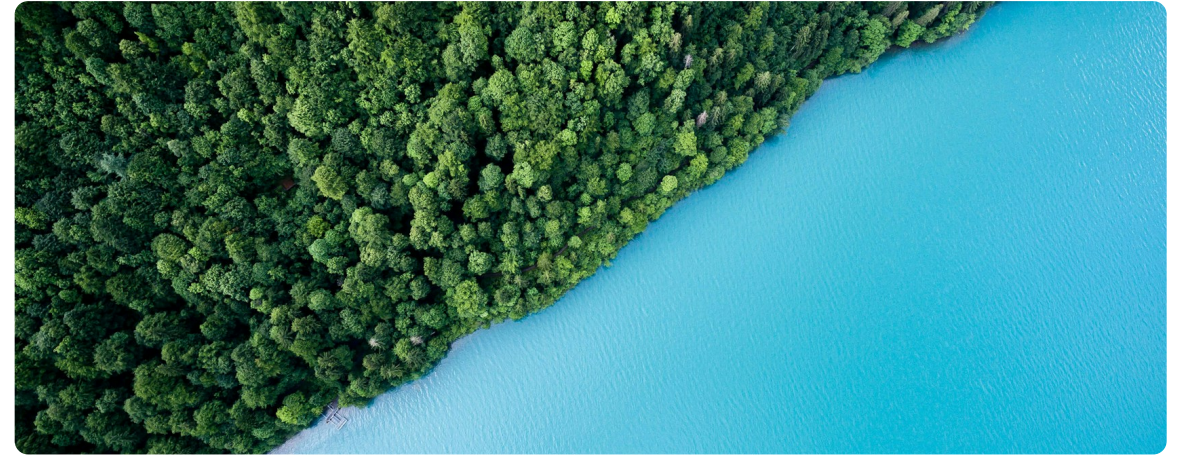
Nuria García-Rodríguez • Silvia Cachero-Martínez • Eduardo González-Fidalgo

International Journal of Consumer Studies • ۲۰۲۵ • ۴۹:e۷۰۱۰۹

<https://doi.org/10.1111/ijcs.۷۰۱۰۹>

تحلیل معناگرایی و تطبیق بازار، الگوریتم مرور، داده‌نماها، ماتریس نقد و محتوای ۳۰ اسلاید با
یادداشت سخنران

منبع: متن کامل مقاله ۲۸ صفحه‌ای بارگذاری شده. شماره صفحات به PDF اصلی اشاره دارد. عکس زمینه: Andreas
Gücklhorn / Unsplash، نه داده پژوهش.

بهزیستی مصرف‌کننده؛ مرور نظام‌مند و دستورکار پژوهشی

هسته فلسفی و نظری

هسته نظری: آیا زندگی بهتر به مصرف بیشتر نیاز دارد؟

مقاله در تقاطع رفتار مسئولانه مصرف‌کننده (CRB) و بهزیستی مصرف‌کننده (CWB) قرار دارد. مسئله اصلی، سازگاری پایداری با زندگی خوب است. اگر کاهش مصرف فقط به‌عنوان محرومیت تجربه شود، ترویج پایداری دشوار خواهد بود. اما مصرف همسو با ارزش‌ها، انتخاب خودمختار و تجربه معنادار می‌تواند مسیر متفاوتی ایجاد کند. این مرور، نقشه شواهد و نظریه‌ها را ترسیم می‌کند و اندازه اثر تجمیعی یا اثبات علیّ واحدی ارائه نمی‌دهد.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۱-۲

دو برداشت از زندگی خوب

بهزیستی لذت‌جویانه بر لذت و کاهش رنج تمرکز دارد؛ بهزیستی شکوفایی‌محور با معنا، فضیلت، رشد و تحقق ظرفیت‌ها پیوند می‌خورد. رضایت از زندگی، هیجان مثبت و کیفیت عینی زندگی نیز

مفاهیم هم‌ارز نیستند. نقد فلسفی ما این است که لذت‌جویی را نباید با مصرف بی‌فکر یا مصرف‌گرایی یکی دانست. همچنین سادگی داوطلبانه با کم‌مصرفی اجباری یکسان نیست. شرط اختیار، تأمین نیازهای پایه و محدودیت اقتصادی باید در تفسیر پیامدهای مثبت لحاظ شود.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۲، ۱۱-۱۳

مفهوم	دامنه
CRB	رفتار مسئولانه مصرف‌کننده
CWB	بهزیستی مصرف‌کننده
HWB / EWB	لذت‌جویانه / شکوفایی‌محور
SWB / QoL	بهزیستی ذهنی / کیفیت زندگی

پرسش‌ها و الگوریتم انتخاب

چهار پرسش و تقسیم کار ابزارها

پرسش نخست به مجله‌ها و نویسندگان اثرگذار، پرسش دوم به تحول مضامین، پرسش سوم به نظریه‌ها و زمینه‌ها و سازه‌ها و روش‌ها، و پرسش چهارم به فرصت‌های پژوهشی مربوط است. SPAR-۴-SLR مسیر تصمیم‌گیری مرور را نظم می‌دهد؛ SciMAT ساختار و تحول مفهومی را از فراداده می‌کاود؛ TCCM چارچوب سازمان‌دهی محتوای مطالعات است. این سه ابزار سه مطالعه تجربی مستقل نیستند و هرکدام به نوع متفاوتی از پرسش پاسخ می‌دهند.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۳-۶

الگوریتم گردآوری و پالایش منابع

جست‌وجو در WoS و Scopus با ترکیب اصطلاحات بهزیستی و مصرف مسئولانه انجام شد. ۱۸۳۴ رکورد اولیه پس از فیلترهای موضوع، زبان، نوع مدرک و رتبه مجله به ۴۰۷ رکورد رسید. حذف ۸۰ تکراری، ۳۲۷ مقاله یکتا باقی گذاشت. ارزیابی مستقل سه نویسنده و توافق درباره حذف موارد

نامرتب، مجموعه نهایی ۷۹ مقاله را شکل داد. افت از ۳۲۷ به ۷۹ برابر ۲۴۸ حذف است که در این گزارش محاسبه شده، نه شمارش تازه از داده خام.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۳-۵

مرحله	خروجی
گردآوری / assembling	شناسایی و بازیابی منابع
ترتیب‌دهی / arranging	سازمان‌دهی، فیلتر و پالایش
ارزیابی / assessing	خواندن، کتاب‌سنجی، نقشه‌برداری و ترکیب

تحلیل شبکه و تحول موضوعی

الگوریتم SciMAT از واژه تا نقشه

پس از ورود فراداده، واژگان با خوشه‌بندی خودکار و اصلاح دستی نرمال شدند و تعداد اصطلاحات از ۱۹۲۴ به ۱۶۶۹ رسید. واحد تحلیل «واژه»، شبکه برپایه هم‌وقوعی، شاخص شباهت «هم‌ارزی»، الگوریتم خوشه‌بندی simple centers و اندازه خوشه ۳ تا ۱۲ واژه بود. مقاله Jaccard را برای تحول و inclusion را برای همپوشانی گزارش می‌کند. تفاوت دقیق کاربرد این شاخص‌ها باید با فایل پروژه روشن شود. بازتولید مستلزم واژه‌نامه نرمال‌سازی، آستانه‌ها و خروجی شبکه است.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۷-۱۰

چگونه نقشه راهبردی را بخوانیم؟

مرکزیت، اتصال یک مضمون به سایر مضمون‌ها را نشان می‌دهد و چگالی، انسجام درونی آن را. مرکزیت و چگالی بالا، مضمون محرک می‌سازند؛ چگالی بالا با مرکزیت پایین به مضمون تخصصی یا

حاشیه‌ای اشاره دارد. چگالی و مرکزیت پایین می‌تواند هم نشانه ظهور و هم افول باشد؛ یک نما به‌تنهایی این دو را جدا نمی‌کند. مرکزیت بالا با چگالی پایین، مضمون پایه و عرضی را نشان می‌دهد. جایگاه شبکه‌ای شاهد قدرت اثر رفتاری نیست.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۸-۱۰

چگالی و مرکزیت		خوانش
هر دو بالا		مضامین محرک
چگالی بالا، مرکزیت پایین		تخصصی / حاشیه‌ای
هر دو پایین		نوظهور یا رو به افول
چگالی پایین، مرکزیت بالا		پایه / عرضی

چارچوب TCCM

TCCM: نظریه و زمینه

جدول ۳، ارزش‌های شخصی با ۱۲ مقاله و خودتعیین‌گری با ۱۱ مقاله را برجسته می‌کند. رفتار برنامه‌ریزی‌شده ۱۰، احساس خوشایند کمک‌کردن ۸، گسترش و ساخت هیجان مثبت ۷ و سازگاری لذت‌جویانه ۳ مقاله دارند. این شمارش‌ها گروه‌های انحصاری نیستند. در زمینه پژوهش، اروپا ۳۶، آسیا ۲۲، آمریکا ۱۰ و اقیانوسیه ۲ مطالعه گزارش شده‌اند. شمارش منطقه‌ای و چندکشوری همپوشان است. از ۷۹ مقاله، ۵۳ مورد صنعت مشخص ندارند و ۲۶ مورد صنعت‌محورند.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۱۱-۱۶

TCCM: سازه‌ها و جهت رابطه

نگرانی محیط‌زیستی، مادی‌گرایی، هنجارها و کنترل رفتاری از پیشایندهای متداول‌اند. رضایت، هیجان، ذهن‌آگاهی و قصد رفتاری می‌توانند میانجی باشند و توانمندی، فرهنگ، نوع کالا و

دینداری نقش تعدیل‌گر بگیرند. نقش یک سازه میان مطالعات ثابت نیست؛ بهزیستی در برخی مدل‌ها پیامد و در برخی پیشایند مصرف مسئولانه است. تعلق به طبیعت یا منابع اجتماعی نیز ممکن است هر دو را توضیح دهند. مدل‌های رقیب و ترتیب زمانی برای داوری جهت رابطه لازم‌اند.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۱۶-۱۷، ۲۱-۲۲

رتبه‌های نظریه و منطقه، شمارش حضور در ادبیات‌اند. یک مطالعه می‌تواند در چند دسته قرار گیرد. برای نمایش این داده‌ها از جمع‌کردن درصدهای همپوشان یا تفسیر علی فراوانی پرهیز می‌شود.

روش‌ها و ممیزی آماری

TCCM: روش‌ها و حدود شواهد

جدول ۸ شامل ۴۷ پیمایش، ۹ مقاله نظری، ۶ روش آمیخته، ۱۰ طرح آزمایشی، ۳ کیفی، ۳ داده ثانویه و ۱ فراتحلیل است. بیشتر پیمایش‌ها مقطعی‌اند و همه آزمایش‌ها تخصیص تصادفی ندارند. مرور حاضر خودش فراتحلیل نیست. بنابراین p تجمیعی، فاصله اطمینان اثر کلی، ^{۱۲}، آلفای ابزار واحد یا HTMT کلی برای این مرور قابل مطالبه نیست. نقد باید متوجه انتخاب شواهد، کدگذاری و ادعاهای علی باشد؛ پیچیدگی SEM به‌تنهایی علیت ایجاد نمی‌کند.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۱۷-۱۹

ممیزی عددی و گزارش‌گری

جمع جدول ۸ برابر ۷۹ و درصدهای منتشرشده آن برابر ۱۰۰ است؛ ۴۷ تقسیم بر ۷۹ حدود ۵۹٫۵٪ می‌شود. با وجود این، متن برای سه مطالعه کیفی ۶٪ نوشته، درحالی‌که جدول ۴٪ و محاسبه ۳٫۸٪ است. متن در جایی از ۷۱ مقاله تجربی می‌گوید، اما ۷۹ منهای ۹ نظری برابر ۷۰ است. مجموع

فراوانی‌های جدول ۹ برابر ۶۸ است و مخرج و قواعد چندکدگذاری آن باید توضیح داده شود. جدول ۳ ده کاربرد TPB را ثبت می‌کند و متن از چهار کاربرد به‌عنوان چارچوب مرکزی سخن می‌گوید؛ تفاوت دامنه کدگذاری می‌تواند این اختلاف را توضیح دهد.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۷، ۱۳، ۱۵-۱۹

مورد ممیزی	اصل / محاسبه / تفسیر
روش‌های جدول ۸	جمع ۷۹؛ درصدهای منتشرشده جمع ۱۰۰
سه مطالعه کیفی	متن ۶٪؛ جدول ۴٪؛ محاسبه ۳٫۸٪
مطالعات تجربی	متن ۷۱؛ تفریق ۷۹-۹ برابر ۷۰
روش‌های تحلیل جدول ۹	جمع ۶۸؛ مخرج و قواعد کدگذاری نیازمند توضیح

نقد پوشش و دستورکار آینده

مهم‌ترین نقد: شکاف واقعی یا محصول فیلتر؟

محدود کردن مرور به انگلیسی و مجلات منتخب، پوشش و فراداده را منظم می‌کند اما ممکن است جغرافیای دانش را تغییر دهد. خود مقاله دو پژوهش درباره مصر را در میان حذف‌شده‌های رتبه مجله معرفی می‌کند. پس گزاره «آفریقا بررسی نشده» باید به «در مجموعه منتخب» محدود شود. رتبه مجله معادل ارزیابی کیفیت طراحی تک‌تک مطالعات نیست. تحلیل حساسیت با افزودن منابع حذف‌شده، جست‌وجوی چندزبانه و ارزیابی کیفیت در سطح مطالعه برای آزمون استحکام نتیجه ضروری‌اند.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۵، ۱۵، ۱۸-۱۹، ۲۳

پیامد مدیریتی و دستورکار آینده

کاربرد محتاطانه، تأکید بر دوام، تعمیر، تجربه معنادار و سازگاری با ارزش‌هاست، نه وعده شادی قطعی با خرید سبز. پژوهش بعدی می‌تواند سادگی داوطلبانه را از محرومیت اقتصادی جدا کند،

پیامد فردی را با شکوفایی اجتماعی پیوند دهد و الکترونیک، خودرو و انرژی را بررسی کند. طرح طولی چندفرهنگی با سنجش خرید یا استفاده واقعی، آزمون ناوردایی و کنترل پیشایندهای مشترک از افزودن صرفِ مسیرهای بیشتر به یک مدل مقطعی ارزشمندتر است.

پشتوانه: مقاله اصلی، ص. ۱۹-۲۳

حکم تحلیلی

مقاله نقشه‌ای سودمند از ادبیات منتخب ارائه می‌کند. استحکام ادعاهای عمومی آن به ارزیابی کیفیت مطالعه، شفافیت کدگذاری و آزمون حساسیت فیلترها وابسته است. این حکم، نقد تحلیلی این گزارش است و از یافته‌های نویسندگان جداست.

مسیر شواهد تا مجموعه نهایی

1,834 بازیابی اولیه

۷۳۶ رکورد از Web of Science و ۱۰۹۸ رکورد از Scopus. جست‌وجو بدون محدودیت زمانی آغاز شد.

407 پس از فیلترها

۲۳۴ رکورد WoS و ۱۷۳ رکورد Scopus. محدودیت زبان انگلیسی، نوع مدرک، حوزه موضوعی و رتبه مجله اعمال شد.

327 حذف تکراری‌ها

۸۰ رکورد تکراری حذف شد. ۴۰۷ منهای ۸۰ برابر ۳۲۷ مقاله یکتا است.

79 مجموعه نهایی

سه نویسنده به‌طور مستقل منابع را خواندند و برای حذف نامرتبها به توافق رسیدند. اختلاف ۳۲۷ و ۷۹، یعنی ۲۴۸ حذف، محاسبه این تحلیل است.

کنترل حسابی

$736 + 1098 = 1834$ ؛ $234 + 173 = 407$ ؛ $407 - 80 = 327$ ؛ $327 - 248 = 79$. نرخ نگهداشت توصیفی نسبت به بازیابی اولیه، حدود ۴٫۳٪ و نسبت به مقالات یکتا، حدود ۲۴٫۲٪ است. این نسبت‌ها محاسبه این گزارش‌اند و شاخص کیفیت مرور نیستند.

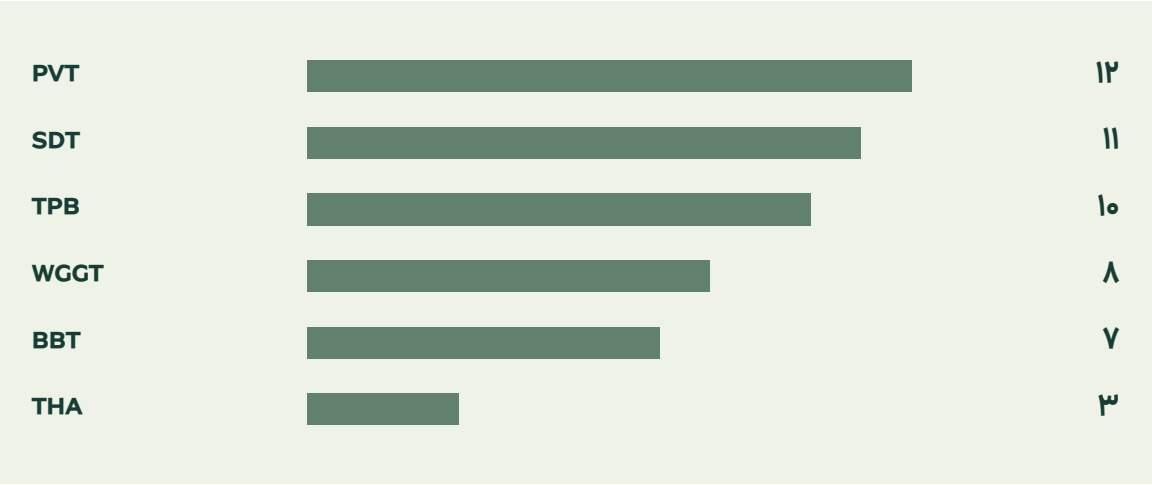
منبع: مقاله اصلی، صص. ۴-۵.

فراوانی کاربرد نظریه‌ها

نظریه	تعداد
نظریه خودتعیین‌گری	۱۱
نظریه رفتار برنامه‌ریزی شده	۱۰
نظریه احساس خوشایند کمک‌کردن	۸
نظریه گسترش و ساخت هیجان مثبت	۷
نظریه سازگاری لذت‌جویانه	۳

این جدول بیانگر میزان حضور نظریه‌هاست، نه قدرت اثر، اعتبار علی یا تأیید نهایی آن‌ها. نظریه‌ها گروه‌های الزاماً انحصاری نیستند. شرط ورود نظریه به جدول، ذکر آن در دست‌کم سه مقاله است؛ نظریه‌های کم‌کاربرد از این خلاصه کنار می‌مانند.

منبع: جدول ۳، ص. ۱۲.

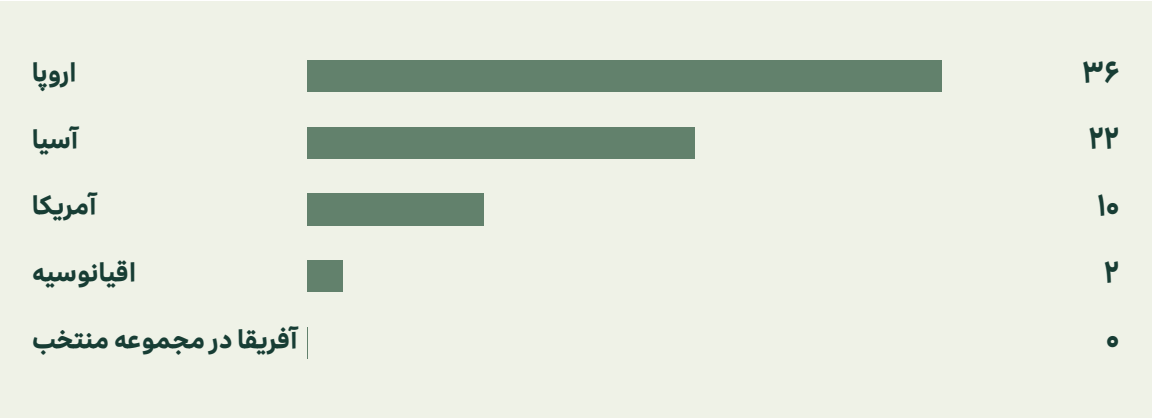

نظریه	تعداد
نظریه ارزش‌های شخصی	۱۲

جغرافیا و صنعت‌های پژوهش

صنعت	تعداد
گردشگری و هتلداری	۵
پوشاک	۴
کالای لوکس	۲
بنگاه اجتماعی	۲
صنایع دستی	۱
انرژی	۱
ورزش	۱
بانکداری	۱
تجارت منصفانه	۱
بدون صنعت مشخص	۵۳

منبع: جدول‌های ۴ و ۵، صص. ۱۴-۱۵.

شمارش‌های جغرافیایی همپوشان‌اند و شامل ۱۵ مطالعه چندکشوری نیز می‌شوند. صفر آفریقا به مجموعه نهایی منتخب اشاره دارد. این اعداد نباید به صورت سهم‌های انحصاری یک نمودار دایره‌ای نمایش داده شوند.

صنعت	تعداد
غذا	۸

روش گردآوری و تحلیل داده

تکنیک تحلیل	تعداد	درصد گزارش شده
میانجی‌گری	۱۹	۲۸
SEM	۱۰	۱۵
تحلیل کیفی	۹	۱۳
ANOVA	۵	۷
تعدیل‌گری	۴	۶

مجموع روش‌های گردآوری در جدول ۸ برابر ۷۹ است. جمع فراوانی تکنیک‌های جدول ۹ برابر ۶۸ است. روش‌هایی مانند رگرسیون، میانجی‌گری و SEM می‌توانند در یک مقاله هم‌زمان باشند، اما قواعد انتساب در متن کامل روشن نشده است. از این جدول نمی‌توان تعداد دقیق مقاله‌هایی را که هم‌زمان دو تکنیک دارند استخراج کرد.

منبع: جدول ۸، ص. ۱۸؛ جدول ۹، ص. ۱۹. درصدها در ستون آخر جدول نخست محاسبه این گزارش‌اند.

گردآوری / نوع مطالعه	تعداد	درصد مقاله	محاسبه از ۷۹
پیمایش	۴۷	۵۹%	۵۹.۵%
نظری / مفهومی	۹	۱۱%	۱۱.۴%
روش آمیخته	۶	۸%	۷.۶%
آزمایشی	۱۰	۱۳%	۱۲.۷%
کیفی	۳	۴%	۳.۸%
داده ثانویه	۳	۴%	۳.۸%
فراتحلیل	۱	۱%	۱.۳%

تکنیک تحلیل	تعداد	درصد گزارش شده
رگرسیون	۲۱	۳۱

شاهد، پیامد و راه اصلاح

رتبه مجله به جای کیفیت مطالعه [اساسی]

شاهد: غربال ۲۰۲۲-ABDC و Q۱/Q۲ در ص. ۵ و بحث حذف‌ها در ص. ۱۸-۱۹.

پیامد: اعتبار درونی شواهد با اعتبار مجله یکی گرفته می‌شود و پژوهش‌های زمینه‌های کم‌نماینده ممکن است حذف شوند.

اصلاح: ارزیابی خطر سوگیری متناسب با طراحی هر مطالعه و تحلیل حساسیت با منابع حذف‌شده.

آفریقا: صفر در مجموعه منتخب [اساسی]

شاهد: دو مقاله مصر به دلیل معیار رتبه مجله حذف شده‌اند؛ ص. ۱۹.

پیامد: شکاف ادبیات با شکاف ناشی از فیلتر مرور اشتباه می‌شود.

اصلاح: اصلاح دامنه ادعا و مقایسه جغرافیای مجموعه قبل و بعد از فیلتر رتبه.

محدودیت زبان و حوزه موضوعی [مهم]

شاهد: فقط انگلیسی، WoS/Scopus و حوزه‌های منتخب؛ صص. ۳-۵.

پیامد: روان‌شناسی، سلامت عمومی و دانش بومی ممکن است ناقص بازنمایی شوند.

اصلاح: جست‌وجوی تکمیلی حوزه‌ای و چندزبانه، ردیابی استنادی و ثبت اثر هر محدودیت.

تکرارپذیری جست‌وجو و غربالگری [مهم]

شاهد: عبارت جست‌وجو و توافق سه نویسنده گزارش شده، اما فهرست رکوردبه‌رکورد حذف و فایل پالایش ارائه نشده است.

پیامد: توافق نهایی به‌تنهایی میزان اختلاف اولیه و ثبات مرزبندی را نشان نمی‌دهد.

اصلاح: انتشار راهبرد کامل هر پایگاه، تاریخ دقیق اجرا، دلایل حذف، دفترچه کدگذاری و توافق اولیه.

شاهد، پیامد و راه اصلاح

بازتولید SciMAT و حساسیت واژگانی [مهم]

شاهد: ۱۹۲۴ اصطلاح به ۱۶۶۹ کاهش یافته و خوشه ۳ تا ۱۲ واژه است؛ ص. ۸.

پیامد: ادغام واژه‌های نزدیک ولی متمایز می‌تواند نقشه و جایگاه مضامین را تغییر دهد.

اصلاح: انتشار واژه‌نامه و پروژه SciMAT، آزمون آستانه‌ها و قواعد ادغام جایگزین.

دوره‌های نامساوی و عمر استناد [مهم]

شاهد: بازه‌های ۲۰۰۸-۲۰۱۵، ۲۰۱۶-۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ تا مارس ۲۰۲۵؛ ص. ۸.

پیامد: مقایسه تعداد و استناد خام بدون کنترل طول دوره و عمر مقاله گمراه‌کننده است.

اصلاح: نرمال‌سازی زمانی و بازآزمایی با برش‌های جایگزین؛ ۲۰۲۵ سال کامل نیست.

شبکه مفاهیم جای آزمون اثر را نمی‌گیرد [مهم]

شاهد: نقشه مرکزیت و چگالی و شمارش کاربرد نظریه‌ها؛ صص. ۸-۱۲.

پیامد: رواج یک نظریه با تأیید تجربی آن یا قدرت اثر مصرف بر بهزیستی اشتباه می‌شود.

اصلاح: تفکیک فراوانی، اعتبار شواهد و اندازه اثر؛ فراتحلیل فقط برای مطالعات قابل مقایسه.

ناهمگنی مفهوم بهزیستی و علیت معکوس [اساسی]

شاهد: SWB، QoL، هیجان و بهزیستی روان‌شناختی و جهت معکوس رابطه؛ صص. ۲، ۱۶، ۲۲.

پیامد: پیامدهای متفاوت با هم تلفیق می‌شوند و علت مشترک یا جهت معکوس پنهان می‌ماند.

اصلاح: طبقه‌بندی جداگانه پیامدها، مدل‌های رقیب، طرح چندموجی و سنجش مخدوش‌گرها.

شاهد، پیامد و راه اصلاح

ابهام شمارش روش‌ها و درصدها [گزارش‌گری]

شاهد: جدول ۸: سه مطالعه کیفی با ۴٪؛ متن: ۶٪. متن ۷۱ تجربی، تفریق جدول: ۷۰٪. جدول ۹: مجموع ۶۸.

پیامد: مخرج درصدها و واحد کدگذاری روشن نیست.

اصلاح: بازشماری مقاله‌به‌مقاله و انتشار ماتریس عضویت روش‌ها؛ حفظ اعداد اصل در کنار محاسبه مجدد.

TCCM و PRISMA رقیب مستقیم نیستند [مهم]

شاهد: ص. ۶، PRISMA را مناسب‌تر برای مرور بالینی / کمی معرفی می‌کند.

پیامد: چارچوب ترکیب محتوا با راهنمای گزارش‌گری هم‌سطح فرض می‌شود.

اصلاح: SPAR-۴-SLR برای فرایند، TCCM برای ترکیب و اجزای مرتبط PRISMA برای شفافیت می‌توانند مکمل باشند [۲].

دسترسی به داده پژوهش ثانویه [گزارش‌گری]

شاهد: بیانیه ص. ۲۳ می‌گوید داده تازه‌ای ایجاد یا تحلیل نشده، درحالی‌که تحلیل فراداده و کدگذاری انجام شده است.

پیامد: نبود داده اولیه انسانی، نیاز به انتشار فراداده و تصمیم‌های کدگذاری را رفع نمی‌کند.

اصلاح: انتشار فهرست ۷۹ مقاله، داده پاک‌شده، کدنامه و فایل پروژه با رعایت مجوز پایگاه‌ها.

مصرف پایدار برای زندگی بهتر

یادداشت سخنران | Speaker Notes

مقاله در تقاطع رفتار مسئولانه مصرف‌کننده (CRB) و بهزیستی مصرف‌کننده (CWB) قرار دارد. مسئله اصلی، سازگاری پایداری با زندگی خوب است. اگر کاهش مصرف فقط به‌عنوان محرومیت تجربه شود، ترویج پایداری دشوار خواهد بود. اما مصرف همسو با ارزش‌ها، انتخاب خودمختار و تجربه معنادار می‌تواند مسیر متفاوتی ایجاد کند. این مرور، نقشه شواهد و نظریه‌ها را ترسیم می‌کند و اندازه اثر تجمیعی یا اثبات علی واحدی ارائه نمی‌دهد.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

• بهزیستی مصرف‌کننده؛ مرور و دستورکار پژوهشی

• García-Rodríguez, Cachero-Martínez & González-Fidalgo

• ۲۰۲۵ • International Journal of Consumer Studies

معناگرایی در مصرف و زندگی خوب

معنا در انتخاب

همخوانی با ارزش‌ها، اختیار، ارتباط و هدف

یادداشت سخنران | Speaker Notes

پرسش اصلی، رابطه مصرف با تجربه زندگی خوب است. در خوانش معناگرایانه، یک انتخاب زمانی اهمیت پیدا می‌کند که با ارزش‌ها، هویت و هدف فرد هماهنگ باشد. مقاله مسیرهایی مانند خودمختاری، ارتباط و احساس مشارکت را توضیح می‌دهد. این تبیین را نباید وعده قطعی شادی دانست؛ باید دید انتخاب در چه شرایطی و برای چه کسی معنا دار است.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- محور تحلیل: چرا و چگونه مصرف می‌کنیم، نه فقط چقدر؟
- همخوانی انتخاب با ارزش‌ها می‌تواند تجربه معنا ایجاد کند.
- مصرف معنادار با الزام به خرید محصول بیشتر یکسان نیست.

مرزبندی مفاهیم بهزیستی

تعریف	مفهوم
هیجان مثبت یا منفی	Happiness

یادداشت سخنران | Speaker Notes

بهزیستی لذت جویانه بر لذت و کاهش رنج تمرکز دارد؛ بهزیستی شکوفایی محور با معنا، فضیلت، رشد و تحقق ظرفیت‌ها پیوند می‌خورد. رضایت از زندگی، هیجان مثبت و کیفیت عینی زندگی نیز مفاهیم هم‌ارز نیستند. نقد فلسفی ما این است که لذت‌جویی را نباید با مصرف بی‌فکر یا مصرف‌گرایی یکی دانست. همچنین سادگی داوطلبانه با کم‌مصرفی اجباری یکسان نیست. شرط اختیار، تأمین نیازهای پایه و محدودیت اقتصادی باید در تفسیر پیامدهای مثبت لحاظ شود.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- کیفیت زندگی، بهزیستی ذهنی و هیجان معادل یکدیگر نیستند.
- شرایط عینی مشابه می‌تواند تجربه ذهنی متفاوت ایجاد کند.
- تلفیق پیامدها به تعریف و سنجه مشترک نیاز دارد.

تعریف	مفهوم
شرایط عینی زندگی	QoL
ارزیابی ذهنی از زندگی	SWB

نظریه ارزش‌های شخصی

PVT ۰۱۲

نظریه ارزش‌های شخصی

یادداشت سخنران | Speaker Notes

همخوانی انتخاب مصرفی با ارزش‌های فرد می‌تواند رضایت ایجاد کند. تنش میان مادی‌گرایی و ارزش‌های محیط‌زیستی ممکن است بهزیستی را کاهش دهد. فردی که حفظ طبیعت را ارزش محوری می‌داند، ممکن است از استفاده طولانی‌تر از یک کالا احساس سازگاری با خود بگیرد. شمارش کاربرد با آزمون موفق نظریه یا قدرت اثر برابر نیست.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- در جدول ۳، این نظریه در ۱۲ مقاله حضور دارد.
- همخوانی رفتار با ارزش‌ها می‌تواند رضایت ایجاد کند.
- تعارض ارزش‌های مادی و محیط‌زیستی اهمیت دارد.

نظریه خودتعیین‌گری

تجربه		نیاز
احساس توانایی و اثربخشی		شایستگی
ارتباط اصیل با دیگران		ارتباط

یادداشت سخنران | Speaker Notes

خودمختاری، شایستگی و ارتباط، سه نیاز اصلی‌اند. کیفیت انگیزش و انتخاب آزادانه در تبیین بهزیستی اهمیت دارند. سادگی داوطلبانه می‌تواند با حس کنترل همراه باشد؛ کاهش مصرف ناشی از فقر الزاماً همان تجربه را ایجاد نمی‌کند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ۱۱ مقاله از این نظریه استفاده کرده‌اند.
- خودمختاری، شایستگی و ارتباط، نیازهای محوری‌اند.
- کیفیت انگیزش، در تبیین بهزیستی اهمیت دارد.

تجربه		نیاز
انتخاب آزادانه رفتار		خودمختاری

بخش بندی بازار بر پایه انگیزه

ارزش پیشنهادی قابل آزمون		انگیزه
مشارکت و ارتباط		اجتماعی
اطمینان و پیامد ملموس		کارکرد و سلامت

یادداشت سخنران | Speaker Notes

از مرور نمی‌توان یک نسخه واحد برای همه بازارها استخراج کرد. دو مشتری ممکن است محصول بادوام بخرند، اما یکی برای کاهش هزینه و دیگری برای مسئولیت محیط‌زیستی. پیشنهاد تحلیلی این است که ارزش‌ها و انگیزه‌های واقعی را در مصاحبه و سنجش رفتار شناسایی کنیم. این بخش‌بندی، کاربرد پیشنهادی چارچوب مقاله است و داده تازه بازار نیست.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ارزش مشترک، الزاماً انگیزه خرید مشترک ایجاد نمی‌کند.
- سلامت، صرفه اقتصادی، هویت و مسئولیت، انگیزه‌های متفاوت‌اند.
- بخش‌بندی پیشنهادی باید با پژوهش مشتری اعتبارسنجی شود.

ارزش پیشنهادی قابل آزمون		انگیزه
کاهش هزینه در طول استفاده		صرفه اقتصادی
سازگاری با ارزش‌های شخصی		معنا و هویت

تطبیق بازار غذا

۸ مطالعه در غذا

کاربرد پیشنهادی: سلامت، مراقبت، کاهش اتلاف و صرفه در مصرف

یادداشت سخنران | Speaker Notes

در بازار غذا، مخاطب ممکن است به سلامت خانواده، کاهش اتلاف یا عدالت در تولید اهمیت بدهد. مقاله غذا را با هشت مطالعه، پرچهورترین صنعت معرفی می‌کند. کاربرد پیشنهادی، آزمون پیام‌هایی متناسب با انگیزه مخاطب و سنجش دورریز واقعی، تداوم رفتار و فشار مالی است. قیمت بالاتر یا برچسب سبز به خودی خود بهزیستی را تضمین نمی‌کند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- غذا با سلامت، اخلاق و رابطه اجتماعی پیوند دارد.

- کاهش دورریز می‌تواند با صرفه مالی و مراقبت معنادار شود.

- پیام باید با استطاعت، دسترسی و رفتار واقعی هماهنگ باشد.

تطبیق بازار پوشاک

۴ مطالعه در پوشاک

کاربرد پیشنهادی: دوام، هویت، تعمیر و استفاده طولانی‌تر

یادداشت سخنران | Speaker Notes

در پوشاک، می‌توان به جای تکیه انحصاری بر تازگی، تجربه استفاده طولانی، تعمیر و هویت شخصی را بررسی کرد. چهار مطالعه در جدول صنعت به پوشاک اختصاص دارد. پیشنهاد بازار این است که پیام دوام با کیفیت قابل سنجش و خدمت تعمیر همراه شود. شاخص موفقیت فقط فروش اولیه نیست؛ میزان استفاده، رضایت پس از زمان و تمایل به نگهداشت نیز مهم‌اند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- دوام، استفاده مجدد و هویت شخصی محورهای مناسب‌اند.
- تجربه استفاده می‌تواند از هیجان کوتاه خرید متمایز شود.
- ادعای معناداری باید با کیفیت و خدمت واقعی پشتیبانی شود.

تطبیق بازار الکترونیک

یادداشت سخنران | Speaker Notes

مقاله وسایل الکترونیکی را فرصت پژوهشی آینده می‌داند، نه حوزه‌ای با اثر اثبات‌شده بر بهزیستی. برای این بازار می‌توان آزمود که تعمیرپذیری، خدمات نگهداشت و هزینه کل مالکیت چگونه با اختیار و رضایت مرتبط می‌شوند. کاربرد پیشنهادی باید در برابر محدودیت بودجه و نیاز واقعی به کارکرد سنجیده شود. کاهش خرید همیشه گزینه عملی یا مطلوب همه مصرف‌کنندگان نیست.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- الکترونیک از زمینه‌های کم‌بررسی‌شده در مرور است.
- تعمیرپذیری و عمر مفید، موضوع‌های پیشنهادی پژوهش‌اند.
- معنای مسئولیت باید با هزینه و کارکرد قابل‌سنجش پیوند بخورد.

فرصت پژوهشی

تعمیرپذیری، عمر مفید و هزینه کل مالکیت

تطبیق فرهنگی و توان خرید

پرسش تطبیق		بعد بازار
مصرف چه معنای اجتماعی دارد؟		هنجار و فرهنگ
کدام نیاز تأمین نشده است؟		مرحله زندگی

یادداشت سخنران | Speaker Notes

انتقال یک پیام از یک بازار به بازار دیگر، به ترجمه واژه‌ها محدود نمی‌شود. در بازاری که نیاز پایه و قیمت مانع اصلی است، پیام باید امکان انتخاب واقعی را در نظر بگیرد. در گروهی دیگر، هویت، تجربه یا مسئولیت می‌تواند برجسته‌تر باشد. این تفاوت‌ها فرض‌های قابل‌آزمون‌اند و نباید با کلیشه درباره کشورها یا گروه‌های درآمدی جایگزین پژوهش مشتری شوند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- بازارها را صرفاً با نام کشور دسته‌بندی نکنیم.
- قدرت خرید، دسترسی، هنجار و معنای اجتماعی مصرف مهم‌اند.
- سادگی داوطلبانه باید از محدودیت اجباری تفکیک شود.

پرسش تطبیق		بعد بازار
چه انتخابی واقعاً ممکن است؟		توان خرید
محصول و خدمت در دسترس است؟		دسترسی

از معنا به ارزش پیشنهادی بازار

کاربرد پیشنهادی		ارزش مخاطب
		ارتباط
		کنترل مالی
تجربه و مشارکت اجتماعی		
هزینه کل قابل فهم		

یادداشت سخنران | Speaker Notes

معناگرایی در بازاریابی زمانی قابل دفاع است که به کارکرد واقعی وصل شود. اگر مخاطب مراقبت از منابع را ارزش می‌داند، دوام یا تعمیر باید واقعاً قابل ارائه باشد. اگر کنترل مالی مهم است، هزینه در طول استفاده اهمیت پیدا می‌کند. این یک چارچوب کاربردی پیشنهادی است؛ مقاله رابطه مشخصی میان این بسته‌های بازاریابی و افزایش فروش را برآورد نکرده است.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ابتدا ارزش و مسئله واقعی مخاطب را شناسایی کنیم.
- بعد ویژگی محصول، خدمت و پیام را با آن تطبیق دهیم.
- همخوانی ادعا با عملکرد، شرط اعتبار است.

کاربرد پیشنهادی		ارزش مخاطب
		مسئولیت و مراقبت
		خودمختاری
دوام و خدمات تعمیر		
اطلاعات روشن و حق انتخاب		

چهار پرسش پژوهش

محور	پرسش
نظریه، زمینه، سازه، روش	RQ۳
فرصت‌های پژوهشی	RQ۴

یادداشت سخنران | Speaker Notes

پرسش نخست به مجله‌ها و نویسندگان اثرگذار، پرسش دوم به تحول مضامین، پرسش سوم به نظریه‌ها و زمینه‌ها و سازه‌ها و روش‌ها، و پرسش چهارم به فرصت‌های پژوهشی مربوط است. SPAR-۴-SLR مسیر تصمیم‌گیری مرور را نظم می‌دهد؛ SciMAT ساختار و تحول مفهومی را از فراداده می‌کاود؛ TCCM چارچوب سازمان‌دهی محتوای مطالعات است. این سه ابزار سه مطالعه تجربی مستقل نیستند و هرکدام به نوع متفاوتی از پرسش پاسخ می‌دهند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- RQ۱: مجله‌ها و نویسندگان اثرگذار کدام‌اند؟
- RQ۲: مضمون‌ها چگونه در گذر زمان تحول یافته‌اند؟
- RQ۳-۴: الگوی TCCM و فرصت‌های پژوهش آینده چیست؟

محور	پرسش
عملکرد و اثرگذاری	RQ۱
روند و تحول موضوعی	RQ۲

تقسیم کار ابزارهای مرور

ابزار	کارکرد
TCCM	ترکیب و طبقه بندی محتوا

یادداشت سخنران | Speaker Notes

پرسش نخست به مجله ها و نویسندگان اثرگذار، پرسش دوم به تحول مضامین، پرسش سوم به نظریه ها و زمینه ها و سازه ها و روش ها، و پرسش چهارم به فرصت های پژوهشی مربوط است. SPAR-۴-SLR مسیر تصمیم گیری مرور را نظم می دهد؛ SciMAT ساختار و تحول مفهومی را از فراداده می کاود؛ TCCM چارچوب سازمان دهی محتوای مطالعات است. این سه ابزار سه مطالعه تجربی مستقل نیستند و هرکدام به نوع متفاوتی از پرسش پاسخ می دهند. این ها سه مطالعه مستقل با نمونه های انسانی نیستند. هر ابزار به بخشی از پرسش های مرور پاسخ می دهد.

ارجاعات: تحلیل و جدول های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- SPAR-۴-SLR مسیر مرور را ساختار بندی می کند.
- SciMAT شبکه و تحول مفاهیم را تحلیل می کند.
- TCCM یافته های محتوایی را سازمان می دهد.

ابزار	کارکرد
SPAR-۴-SLR	فرایند تصمیم گیری مرور
SciMAT	نقشه برداری علمی

مسیر انتخاب منابع

یادداشت سخنران | Speaker Notes

جست‌وجو در WoS و Scopus با ترکیب اصطلاحات بهزیستی و مصرف مسئولانه انجام شد. ۱۸۳۴ رکورد اولیه پس از فیلترهای موضوع، زبان، نوع مدرک و رتبه مجله به ۴۰۷ رکورد رسید. حذف ۸۰ تکراری، ۳۲۷ مقاله یکتا باقی گذاشت. ارزیابی مستقل سه نویسنده و توافق درباره حذف موارد نامرتب، مجموعه نهایی ۷۹ مقاله را شکل داد. افت از ۳۲۷ به ۷۹ برابر ۲۴۸ حذف است که در این گزارش محاسبه شده، نه شمارش تازه از داده خام.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ۱۸۳۴ رکورد اولیه به ۴۰۷ رکورد پس از فیلترها رسید.
- ۸۰ تکراری حذف شد و ۳۲۷ مقاله یکتا باقی ماند.
- خواندن و ارزیابی محتوایی، مجموعه ۷۹ مقاله‌ای را ساخت.

بازیابی اولیه		۱۸۳۴
پس از فیلترها		۴۰۷
حذف تکراری‌ها		۳۲۷
مجموعه نهایی		۷۹

الگوریتم SciMAT

تنظیم گزارش شده		مرحله
Equivalence index		شباهت
Simple centers, ۳-۱۲		خوشه بندی

یادداشت سخنران | Speaker Notes

پس از ورود فراداده، واژگان با خوشه بندی خودکار و اصلاح دستی نرمال شدند و تعداد اصطلاحات از ۱۹۲۴ به ۱۶۶۹ رسید. واحد تحلیل «واژه»، شبکه بر پایه هم‌وقوعی، شاخص شباهت «هم‌ارزی»، الگوریتم خوشه‌بندی simple centers و اندازه خوشه ۳ تا ۱۲ واژه بود. مقاله Jaccard را برای تحول و inclusion را برای همپوشانی گزارش می‌کند. تفاوت دقیق کاربرد این شاخص‌ها باید با فایل پروژه روشن شود. بازتولید مستلزم واژه‌نامه نرمال‌سازی، آستانه‌ها و خروجی شبکه است.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ۱۹۲۴ اصطلاح به ۱۶۶۹ اصطلاح نرمال شده کاهش یافت.
- شبکه هم‌وقوعی با شاخص هم‌ارزی نرمال شد.
- simple centers خوشه‌های ۳ تا ۱۲ واژه را ساخت.

تنظیم گزارش شده		مرحله
Word		واحد تحلیل
Co-occurrence		ساخت شبکه

خواندن نقشه راهبردی

مرکزیت بالا	مرکزیت پایین
پایه و عرضی؛ چگالی پایین	نوظهور یا افولی؛ چگالی پایین

یادداشت سخنران | Speaker Notes

مرکزیت، اتصال یک مضمون به سایر مضمون‌ها را نشان می‌دهد و چگالی، انسجام درونی آن را. مرکزیت و چگالی بالا، مضمون محرک می‌سازند؛ چگالی بالا با مرکزیت پایین به مضمون تخصصی یا حاشیه‌ای اشاره دارد. چگالی و مرکزیت پایین می‌تواند هم نشانه ظهور و هم افول باشد؛ یک نما به‌تنهایی این دو را جدا نمی‌کند. مرکزیت بالا با چگالی پایین، مضمون پایه و عرضی را نشان می‌دهد. جایگاه شبکه‌ای شاهد قدرت اثر رفتاری نیست.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- مرکزیت، پیوند با سایر مضامین را نشان می‌دهد.
- چگالی، انسجام درونی مضمون را بازنمایی می‌کند.
- جایگاه شبکه‌ای با قدرت اثر رفتاری یکی نیست.

مرکزیت پایین	مرکزیت بالا
تخصصی و حاشیه‌ای؛ چگالی بالا	محرک؛ چگالی بالا

تحول موضوعی در سه دوره

دوره	خوانش کلی
۲۰۲۱-۲۰۲۵	آگاهی و اخلاق

یادداشت سخنران | Speaker Notes

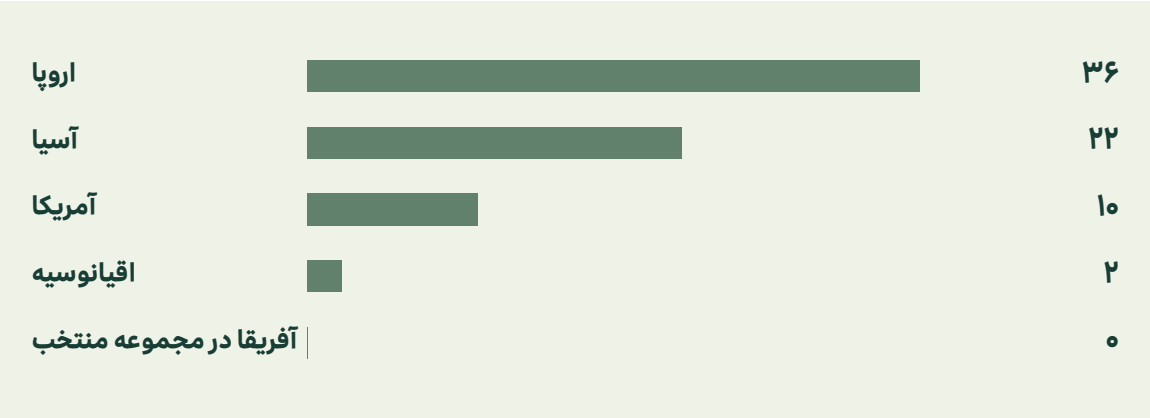
نقشه‌های موضوعی نشان می‌دهند توجه حوزه به مرور از پیوندهای اولیه روان‌شناختی و محیط‌زیستی به پرسش‌های ارزش، سبک زندگی و معنا گسترش یافته است. این تفسیر، تحول محتوای ادبیات است، نه روند تغییر رفتار کل بازار. دوره‌ها طول برابر ندارند و سال ۲۰۲۵ فقط تا مارس را پوشش می‌دهد؛ مقایسه استناد خام نیازمند احتیاط است.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ۲۰۰۸-۲۰۱۵: شکل‌گیری پراکنده و خطوط اولیه نظری
- ۲۰۱۶-۲۰۲۰: تحکیم پیوند رفتار و بهزیستی
- ۲۰۲۱-۲۰۲۵: برجستگی ذهن‌آگاهی، اخلاق و معنا

دوره	خوانش کلی
۲۰۰۸-۲۰۱۵	شکل‌گیری و پراکندگی
۲۰۱۶-۲۰۲۰	تحکیم مفهومی

زمینه جغرافیایی و تعمیم

- اروپا ۳۶ و آسیا ۲۲ مطالعه در مجموعه دارند.
- ۱۵ مطالعه چندکشوری اند؛ شمارش منطقه‌ای همپوشانی دارد.
- صفر آفریقا فقط به مجموعه منتخب اشاره دارد.

یادداشت سخنران | Speaker Notes

این شمارش‌ها همپوشان‌اند و نباید سهم‌های یک نمودار دایره‌ای تلقی شوند. جدول ۵ مجموعاً ۲۶ مطالعه صنعت‌محور نشان می‌دهد. در بخش بحث منابع حذف‌شده، دو مقاله مصر ذکر شده است. بنابراین نبود آفریقا ویژگی مجموعه نهایی پس از فیلتر است، نه اثبات نبود پژوهش در آن قاره.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

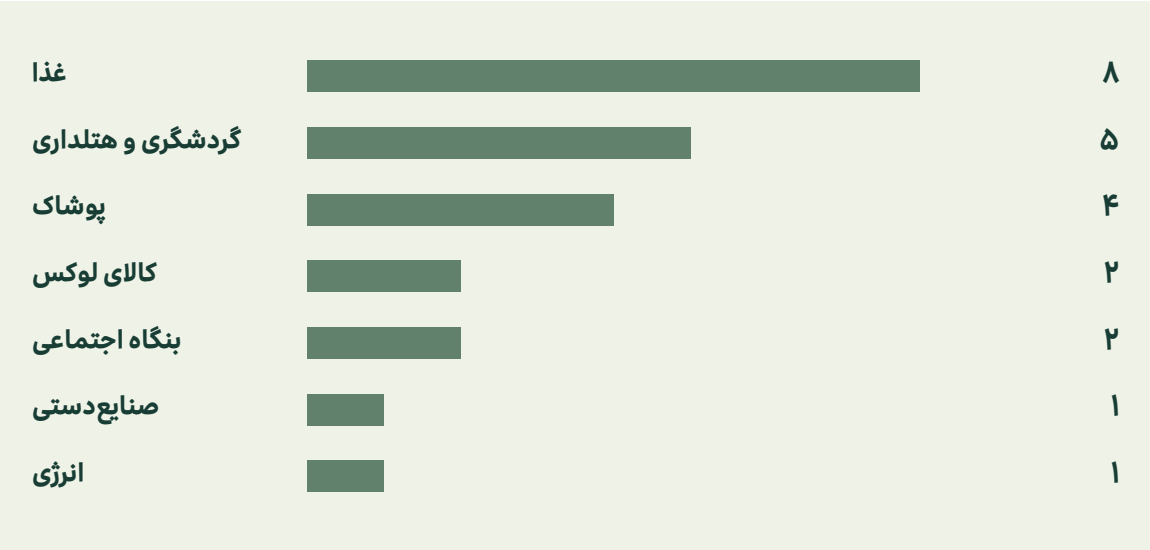
صنعت های مورد مطالعه

یادداشت سخنران | Speaker Notes

جدول ۳، ارزش های شخصی با ۱۲ مقاله و خودتعیین گری با ۱۱ مقاله را برجسته می کند. رفتار برنامه ریزی شده ۱۰، احساس خوشایند کمک کردن ۸، گسترش و ساخت هیجان مثبت ۷ و سازگاری لذت جویانه ۳ مقاله دارند. این شمارش ها گروه های انحصاری نیستند. در زمینه پژوهش، اروپا ۳۶، آسیا ۲۲، آمریکا ۱۰ و اقیانوسیه ۲ مطالعه گزارش شده اند. شمارش منطقه ای و چندکشوری همپوشان است. از ۷۹ مقاله، ۵۳ مورد صنعت مشخص ندارند و ۲۶ مورد صنعت محورند. جدول ۵، غذا را با ۸، گردشگری با ۵ و پوشاک با ۴ مطالعه ثبت می کند. نبود صنعت مشخص به خودی خود تعمیم پذیری را تضمین نمی کند.

ارجاعات: تحلیل و جدول های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ۵۳ مقاله صنعت مشخص ندارند و ۲۶ مقاله صنعت محورند.
- غذا، گردشگری و پوشاک بیشترین حضور را دارند.
- الکترونیک، خودرو و انرژی از زمینه های پیشنهادی آینده اند.

نقش سازه‌ها در چارچوب TCCM

نمونه	نقش
فرهنگ، توانمندی، نوع کالا	تعدیل‌گر
بهبودی، رفتار و هیجان	پیامد

یادداشت سخنران | Speaker Notes

نگرانی محیط‌زیستی، مادی‌گرایی، هنجارها و کنترل رفتاری از پیشایندهای متداول‌اند. رضایت، هیجان، ذهن‌آگاهی و قصد رفتاری می‌توانند میانجی باشند و توانمندی، فرهنگ، نوع کالا و دینداری نقش تعدیل‌گر بگیرند. نقش یک سازه میان مطالعات ثابت نیست؛ بهبودی در برخی مدل‌ها پیامد و در برخی پیشاینده مصرف مسئولانه است. تعلق به طبیعت یا منابع اجتماعی نیز ممکن است هر دو را توضیح دهند. مدل‌های رقیب و ترتیب زمانی برای دآوری جهت رابطه لازم‌اند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- پیشاینده: نگرانی محیط‌زیستی، مادی‌گرایی و هنجارها
- میانجی: هیجان، ذهن‌آگاهی و قصد رفتاری
- تعدیل‌گر: فرهنگ، نوع کالا، توانمندی و دینداری

نمونه	نقش
نگرانی، مادی‌گرایی	پیشاینده
رضایت، هیجان، ذهن‌آگاهی	میانجی

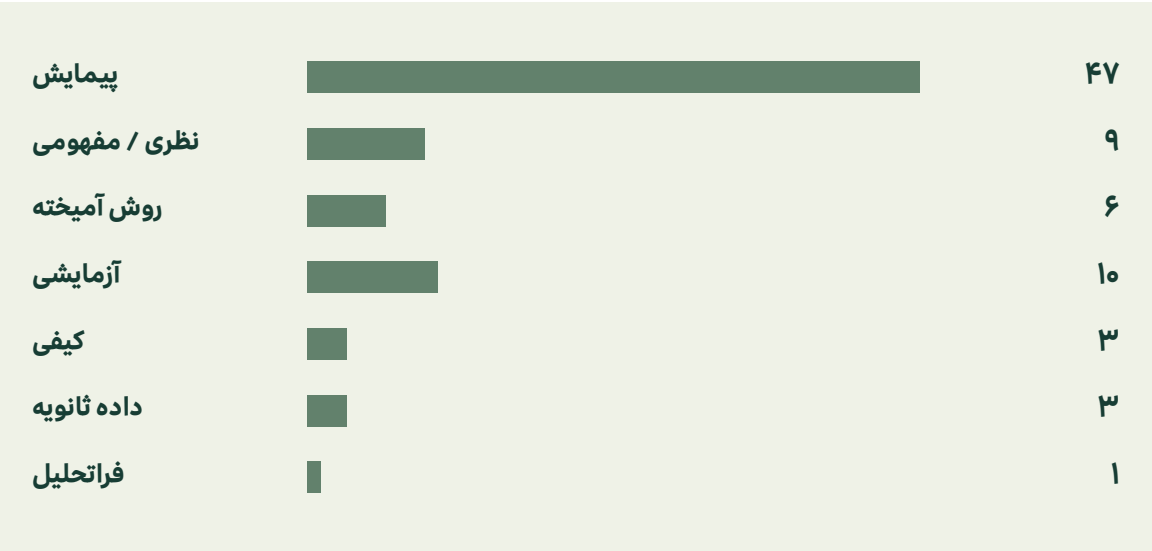
روش گردآوری و طراحی مطالعه

یادداشت سخنران | Speaker Notes

جدول ۸ شامل ۴۷ پیمایش، ۹ مقاله نظری، ۶ روش آمیخته، ۱۰ طرح آزمایشی، ۳ کیفی، ۳ داده ثانویه و ۱ فراتحلیل است. بیشتر پیمایش‌ها مقطعی‌اند و همه آزمایش‌ها تخصیص تصادفی ندارند. مرور حاضر خودش فراتحلیل نیست. بنابراین p تجمیعی، فاصله اطمینان اثر کلی، ^۲I، آلفای ابزار واحد یا HTMT کلی برای این مرور قابل مطالبه نیست. نقد باید متوجه انتخاب شواهد، کدگذاری و ادعاهای علی باشد؛ پیچیدگی SEM به‌تنهایی علیت ایجاد نمی‌کند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- ۴۷ پیمایش، حدود ۵۹٫۵٪ مجموعه را تشکیل می‌دهند.
- ۱۰ طرح آزمایشی و ۶ مطالعه آمیخته وجود دارد.
- همه آزمایش‌ها تخصیص تصادفی ندارند.

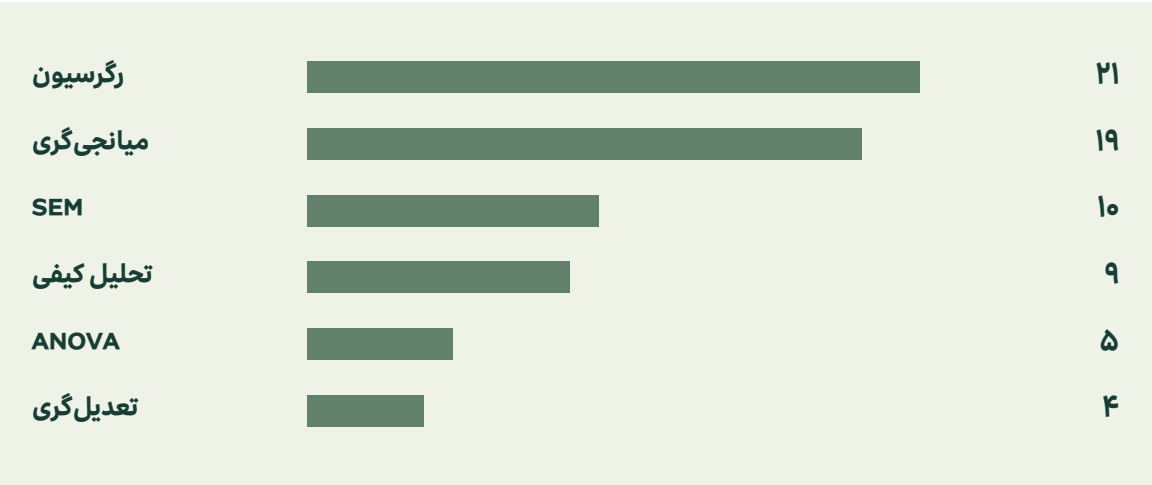
تکنیک‌های تحلیل داده

یادداشت سخنران | Speaker Notes

جمع جدول ۸ برابر ۷۹ و درصدهای منتشرشده آن برابر ۱۰۰ است؛ ۴۷ تقسیم بر ۷۹ حدود ۵۹٫۵٪ می‌شود. با وجود این، متن برای سه مطالعه کیفی ۶٪ نوشته، درحالی‌که جدول ۴٪ و محاسبه ۳٫۸٪ است. متن در جایی از ۷۱ مقاله تجربی می‌گوید، اما ۷۹ منهای ۹ نظری برابر ۷۰ است. مجموع فراوانی‌های جدول ۹ برابر ۶۸ است و مخرج و قواعد چندکدگذاری آن باید توضیح داده شود. جدول ۳ ده کاربرد TPB را ثبت می‌کند و متن از چهار کاربرد به‌عنوان چارچوب مرکزی سخن می‌گوید؛ تفاوت دامنه کدگذاری می‌تواند این اختلاف را توضیح دهد. تکنیک‌های تحلیلی می‌توانند هم‌زمان در یک مطالعه حضور داشته باشند؛ جدول بدون ماتریس مقاله به‌تکنیک اجازه استخراج همپوشانی را نمی‌دهد.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- رگرسیون ۲۱ و میانجی‌گری ۱۹ مورد گزارش شده‌اند.
- SEM در ۱۰ و تحلیل کیفی در ۹ مورد آمده است.
- جمع فراوانی‌ها ۶۸ است؛ مخرج و قواعد کدگذاری مبهم‌اند.

ممیزی ناسازگاری‌های عددی

نیازمند توضیح	مورد
۱۰ حضور / ۴ کاربرد مرکزی	TPB

یادداشت سخنران | Speaker Notes

جمع جدول ۸ برابر ۷۹ و درصدهای منتشرشده آن برابر ۱۰۰ است؛ ۴۷ تقسیم بر ۷۹ حدود ۵۹٫۵٪ می‌شود. با وجود این، متن برای سه مطالعه کیفی ۶٪ نوشته، درحالی‌که جدول ۴٪ و محاسبه ۳٫۸٪ است. متن در جایی از ۷۱ مقاله تجربی می‌گوید، اما ۷۹ منهای ۹ نظری برابر ۷۰ است. مجموع فراوانی‌های جدول ۹ برابر ۶۸ است و مخرج و قواعد چندکدگذاری آن باید توضیح داده شود. جدول ۳ ده کاربرد TPB را ثبت می‌کند و متن از چهار کاربرد به‌عنوان چارچوب مرکزی سخن می‌گوید؛ تفاوت دامنه کدگذاری می‌تواند این اختلاف را توضیح دهد.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- سه مطالعه کیفی: متن ۶٪، جدول ۴٪، محاسبه ۳٫۸٪
- متن ۷۱ تجربی؛ تفریق ۷۹ منهای ۹ نظری برابر ۷۰
- کاربرد TPB در جدول با کاربرد مرکزی در متن یک معیار نیست.

نیازمند توضیح	مورد
۳٫۸٪ / ۴٪ / ۶٪	کیفی
۷۱ در متن / ۷۰ با تفریق	تجربی
۶۸ انتساب در جدول ۹	روش‌های تحلیل

فیلترها و هزینه انتخاب

کیفیت مطالعه

رتبه مجله جای ارزیابی طراحی و خطر سوگیری هر مطالعه را نمی‌گیرد.

یادداشت سخنران | Speaker Notes

غربال ۲۰۲۲-ABDC و Q۱/Q۲ در ص. ۵ و بحث حذف‌ها در ص. ۱۸-۱۹. اعتبار درونی شواهد با اعتبار مجله یکی گرفته می‌شود و پژوهش‌های زمینه‌های کم‌نماینده ممکن است حذف شوند. ارزیابی خطر سوگیری متناسب با طراحی هر مطالعه و تحلیل حساسیت با منابع حذف‌شده. روان‌شناسی، سلامت عمومی و دانش بومی ممکن است ناقص بازنمایی شوند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- فقط انگلیسی، مقاله ژورنالی و حوزه‌های منتخب وارد شدند.

- رتبه مجله در معیارهای ورود نقش داشت.

- نظم فراداده با خطر حذف شواهد مرتبط همراه است.

ماتریس نقد مرور

- فیلتر رتبه، زبان و حوزه می‌تواند نقشه شواهد را تغییر دهد.
- کدنامه، واژه‌نامه و پروژه SciMAT برای تکرارپذیری لازم‌اند.
- PRISMA و TCCM کارکردهای مکمل دارند.

اصلاح پیشنهادی		تهدید
تحلیل حساسیت زمانی		برش دوره‌ها
تفکیک کارکرد ابزارها		گزارش‌گری

یادداشت سخنران | Speaker Notes

توافق نهایی به‌تنهایی میزان اختلاف اولیه و ثبات مرزبندی را نشان نمی‌دهد. انتشار واژه‌نامه و پروژه SciMAT، آزمون آستانه‌ها و قواعد ادغام جایگزین. SPAR-۴-SLR برای فرایند، TCCM برای ترکیب و اجزای مرتبط PRISMA برای شفافیت می‌توانند مکمل باشند [۲]. انتشار فهرست ۷۹ مقاله، داده پاک‌شده، کدنامه و فایل پروژه با رعایت مجوز پایگاه‌ها.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

اصلاح پیشنهادی		تهدید
ارزیابی کیفیت مطالعه		فیلتر رتبه
انتشار کدنامه و پروژه		بازتولید

جهت رابطه و محدودیت علیت

یادداشت سخنران | Speaker Notes

نگرانی محیط‌زیستی، مادی‌گرایی، هنجارها و کنترل رفتاری از پیشایندهای متداول‌اند. رضایت، هیجان، ذهن‌آگاهی و قصد رفتاری می‌توانند میانجی باشند و توانمندی، فرهنگ، نوع کالا و دینداری نقش تعدیل‌گر بگیرند. نقش یک سازه میان مطالعات ثابت نیست؛ بهزیستی در برخی مدل‌ها پیامد و در برخی پیشایندهای مصرف مسئولانه است. تعلق به طبیعت یا منابع اجتماعی نیز ممکن است هر دو را توضیح دهند. مدل‌های رقیب و ترتیب زمانی برای دآوری جهت رابطه لازم‌اند. طبقه‌بندی جداگانه پیامدها، مدل‌های رقیب، طرح چندموجی و سنجش مخدوش‌گرها. افزایش پیچیدگی مدل مقطعی، مشکل شناسایی علی را خودکار حل نمی‌کند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- مصرف مسئولانه می‌تواند با بهزیستی مرتبط باشد.
- بهزیستی می‌تواند پیشایندهای رفتار مسئولانه نیز باشد.
- عامل مشترک ممکن است هر دو را توضیح دهد.

ترتیب زمانی

طرح چندموجی، مداخله تصادفی و مدل رقیب برای سنجش جهت رابطه

دستورکار پژوهش بعدی

یادداشت سخنران | Speaker Notes

کاربرد محتاطانه، تأکید بر دوام، تعمیر، تجربه معنادار و سازگاری با ارزش‌هاست، نه وعده شادی قطعی با خرید سبز. پژوهش بعدی می‌تواند سادگی داوطلبانه را از محرومیت اقتصادی جدا کند، پیامد فردی را با شکوفایی اجتماعی پیوند دهد و الکترونیک، خودرو و انرژی را بررسی کند. طرح طولی چندفرهنگی با سنجش خرید یا استفاده واقعی، آزمون ناوردایی و کنترل پیشایندهای مشترک از افزودن صرفِ مسیرهای بیشتر به یک مدل مقطعی ارزشمندتر است. نمونه پرسش پیشنهادی: استفاده طولانی‌تر و تعمیر وسایل الکترونیکی تحت چه شرایطی با معنا و خودمختاری مرتبط است؟ این پرسش پیشنهادی است، نه یافته مقاله.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

• تفکیک سادگی داوطلبانه از محدودیت و محرومیت اقتصادی

• مطالعه بهزیستی اجتماعی در زمینه‌های فرهنگی متنوع

• طرح طولی یا میدانی همراه با سنجش رفتار واقعی

پرسش قابل‌آزمون

اختیار، فشار مالی و دسترسی را در مدل پژوهش وارد کنیم.

پیامد برای بازاریابی و سیاست‌گذاری

یادداشت سخنران | Speaker Notes

کاربرد محتاطانه، تأکید بر دوام، تعمیر، تجربه معنادار و سازگاری با ارزش‌هاست، نه وعده شادی قطعی با خرید سبز. پژوهش بعدی می‌تواند سادگی داوطلبانه را از محرومیت اقتصادی جدا کند، پیامد فردی را با شکوفایی اجتماعی پیوند دهد و الکترونیک، خودرو و انرژی را بررسی کند. طرح طولی چندفرهنگی با سنجش خرید یا استفاده واقعی، آزمون ناوردایی و کنترل پیشایندهای مشترک از افزودن صرفِ مسیرهای بیشتر به یک مدل مقطعی ارزشمندتر است. توصیه‌ها باید با توان مالی مصرف‌کننده و اثر واقعی محصول بر محیط‌زیست سنجیده شوند. احساس خوب از انتخاب، جای اندازه‌گیری پیامد اجتماعی و محیطی را نمی‌گیرد.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- بر دوام، تعمیر و تجربه معنادار تأکید شود.

- پیام با ارزش‌ها و امکان واقعی انتخاب مخاطب سازگار باشد.

- خرید سبز، وعده قطعی شادی یا کاهش آسیب محیطی نیست.

دوام، تجربه و معنا

بهزیستی مصرف‌کننده را در کنار پیامدهای اجتماعی بسنجیم.

طرح آزمون برای تطبیق بازار

معیار پیشنهادی		حوزه ارزیابی
معنا، اختیار و رضایت		بهزیستی
هزینه و فشار مالی		دسترسی و انصاف

یادداشت سخنران | Speaker Notes

برای آزمون کاربرد بازار، می‌توان یک پیام معنامحور را با پیام کارکردی مقایسه کرد، درحالی‌که محصول و قیمت ثابت‌اند. نمونه باید گروه‌های متفاوت از نظر توان خرید و انگیزه را پوشش دهد. پیام‌ها می‌توانند فهم ادعا، اعتماد، انتخاب واقعی، استفاده و رضایت در پیگیری باشند. این طرح پیشنهادی است؛ اندازه نمونه و اثر باید پیش از اجرا با برنامه آماری تعیین شوند.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

- پیام و خدمت را در گروه‌های انگیزشی مختلف مقایسه کنیم.
- بهزیستی، رفتار واقعی و هزینه را هم‌زمان بسنجیم.
- موفقیت را به نرخ کلیک یا قصد خرید محدود نکنیم.

معیار پیشنهادی		حوزه ارزیابی
فهم ادعا و اعتماد		پیام
خرید، استفاده یا تعمیر واقعی		رفتار

جمع‌بندی و پشتوانه علمی

- سهم مقاله: پیوند مصرف مسئولانه با معنا و بهزیستی
- کاربرد بازار: تطبیق پیام و خدمت با انگیزه و امکان انتخاب
- مرز ادعا: شواهد منتخب، ناهمگنی و ابهام علیّ

منبع	چارچوب
Page et al., ۲۰۲۱	PRISMA ۲۰۲۰
García-Rodríguez et al., ۲۰۲۵	مقاله اصلی

یادداشت سخنران | Speaker Notes

پیام نهایی این است که مصرف مسئولانه می‌تواند برای بعضی مصرف‌کنندگان از مسیر معنا، اختیار و همخوانی با ارزش‌ها اهمیت پیدا کند. کاربرد بازاریابی زمانی معتبر است که این معنا با محصول و خدمت واقعی و توان انتخاب مخاطب هماهنگ باشد. مرور حاضر نقشه‌ای از ادبیات منتخب است، نه تضمین اثر برای همه بازارها. گام بعد، آزمون زمینه‌مند و سنجش رفتار و بهزیستی در طول زمان است.

ارجاعات: تحلیل و جدول‌های همین گزارش و شماره صفحات مقاله در بخش‌های پیشین. زمان پیشنهادی: ۶۰ تا ۹۰ ثانیه.

منبع	چارچوب
Paul et al., ۲۰۲۱	SPAR-۴-SLR
Cobo et al., ۲۰۱۲	SciMAT

فهرست منابع

[4] Cobo, López-Herrera, Herrera-Viedma & Herrera (2012). SciMAT: A new science mapping analysis software tool. JASIST, 63, 1609–1630.

<https://doi.org/10.1002/asi.22688>

یادداشت دامنه شواهد

مرجع شماره ۱ منبع اصلی همه شمارش‌هاست. ارجاع ۲ برای تمایز راهنمای گزارش‌گری از چارچوب ترکیب محتوا و منابع ۳ و ۴ برای توضیح پروتکل مرور و ابزار نقشه‌برداری‌اند. PRISMA عمدتاً برای مرور مداخلات سلامت توسعه یافته، اما بسیاری از مؤلفه‌هایش در مرورهای دیگر نیز کاربرد دارند؛ بنابراین جایگزین مستقیم TCCM نیست. این گزارش بازتحلیل فراداده ۷۹ مقاله یا فراتحلیل مستقل نیست. هیچ ضریب اثر، فاصله اطمینان یا مختصات شبکه ساخته نشده است.

عکس زمینه: Andreas Gücklhorn / Unsplash. تمامی نمودارها و متن تحلیلی این گزارش از داده‌های تجمیعی مقاله بازطراحی و تفسیر شده‌اند؛ نسخه مقاله اصلی بدون تغییر باقی می‌ماند.

[1] García-Rodríguez, Cachero-Martínez & González-Fidalgo (2025). Sustainable Consumption for a Better Life: Consumer Well-Being—A Review and Research Agenda. IJCS, 49, e70109.

<https://doi.org/10.1111/ijcs.70109>

[2] Page et al. (2021). The PRISMA 2020 statement. BMJ, 372:n71.

<https://doi.org/10.1136/bmj.n71>

[3] Paul, Lim, O’Cass, Hao & Bresciani (2021). Scientific procedures and rationales for systematic literature reviews. IJCS, 45, O1–O16.

<https://doi.org/10.1111/ijcs.12695>